

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/15/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123208916
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8123208916.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobcu: N. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. X, XXX XX W., zast.: JUDr. Igor Šafranko, advokátska kancelária so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov VÚB, a.s., so sídlom Mlynské nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31 320 155, zast.: Remedium Legal, s.r.o. so sídlom Prievozska 2, 821 09 Bratislava - mestská časť Ružinov, IČO: 53 255 739, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29Csp/105/2023-54 zo dňa 29.11.2023 v spojení s opravným uznesením č. k. 29Csp/105/2023-94 zo dňa 13.03.2024, takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok vo výroku III. v spojení s opravným uznesením tak, že určuje, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa XX.XX.XXXX, uvedená v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania v článku 11 bodu 11.3 v znení: „Klient podpísaním zmluvy súhlasí, že komunikácia medzi ním a spoločnosťou prostredníctvom elektronických médií bude spoločnosťou zaznamenaná a môže byť použitá ako dôkaz v prípade reklamácie alebo sporu“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému náhradu trov prvoinštalačného konania a odvolacieho konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ a „súd“) vo výroku I. určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa XX.XX.XXXX, uvedenej v časti Vyhlásenie klienta; vo výroku II. určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky v totožnej zmluve uvedenej v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania, bod 8. Následky nesplácania spotrebiteľského úveru a zmluvná pokuta, odsek 8.1 Zmluvná pokuta; vo výroku III. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a vo výroku IV. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33 %.

2. Súd svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 53 ods. 1 až 16, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“); § 298 ods. 1 a 2 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. V dôvodoch rozhodnutia konštatoval, že žalobca sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX uvedenej v časti Vyhlásenia klienta, v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania článku 8., bod 8.1. a v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania článku 11, bod 11.3.

4. Ďalej uviedol, že žalobca ako spotrebiteľ uzavrel dňa XX.XX.XXXX spotrebiteľskú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX s právnym predchodcom žalovaného, spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s. ako právnickou osobu, ktorá poskytovala úver v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Predmetná spotrebiteľská zmluva má bezpochyby tzv. formulárový charakter; ide o vopred pripravenú predtlač žalovaného, do ktorej dopisoval len údaje spotrebiteľa.

5. V časti zmluvy označenej ako Vyhlásenie klienta sa okrem iného uvádza, že klient berie na vedomie, že CFH ako prevádzkovateľ na základe dobrovoľného súhlasu dotknutej osoby osobné údaje klienta uvedené v zmluve poskytuje svojej ovládajúcej osobe VÚB, ako aj osobám zo skupiny s úzkymi väzbami k VÚB v zmysle zákona o bankách, vrátane spoločnosti Intesa Sanpaolo Taliansko za účelom interného výkazníctva, zvýšenia kvality služieb, marketingové účely, účely vyhodnotenia rizikového profilu klienta, vymáhania prípadných záväzkov klienta po splatnosti s tým, že platnosť súhlasu je 10 rokov od doručenia návrhu na uzatvorenie zmluvy, pričom klient berie na vedomie, že svoj súhlas je oprávnený odvolať najskôr po jednom roku od zániku predmetného záväzkového vzťahu.

6. V časti označenej ako Ostatné zmluvné podmienky a dojednania v bode 8.1 pod názvom Následky nesplácania spotrebiteľského úveru je zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute, z ktorého vyplýva, že v prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok je klient povinný uhradiť spoločnosti zmluvnú pokutu, ak sa dostal do omeškania so splatením ktorejkoľvek jednotlivej splátky. V 30. deň po dobe splatnosti je klient povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10 % z dlžnej čiastky splátky, kedy sa zmluvná pokuta stáva splatnou.

7. Zároveň v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania v článku 11 bodu 11.3 sa uvádza, že klient podpísaním zmluvy súhlasí, že komunikácia medzi ním a spoločnosťou prostredníctvom elektronických médií bude spoločnosťou zaznamenaná a môže byť použitá ako dôkaz v prípade reklamácie alebo sporu.

8. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenia zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

9. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku týkajúcu sa spracovania osobných údajov žalobcu ako spotrebiteľa, súd prvej inštancie mal za to, že táto zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná, keďže bola súčasťou predtlačenej formulára zmluvy zo strany právneho predchodcu žalovaného, ktorého obsah v tejto časti žalobca nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť. Dôkazné bremeno o opaku bolo na žalovanom, ktorý však svoje tvrdenie o individuálne dohodnutých zmluvných podmienkach nepreukázal, a to ani vo vzťahu k súhlasu žalobcu na poskytnutie jeho osobných údajov tak, aby v príslušnom formulári mal možnosť vyznačiť aj svoj nesúhlas. V tomto prípade ide o predformulované vyhlásenie žalobcu, ktoré je súhlasom daným pre široký okruh neurčitých subjektov, ktoré budú oprávnené spracovávať jeho osobné údaje. Takýto súhlas trvá 10 rokov bez ohľadu na dobu trvania zmluvy a klient ho síce môže odvolať, ale najskôr až po roku od splnenia záväzku, teda vyžaduje sa jeho aktívne konanie vo forme písomného oznámenia o odvolaní súhlasu spoločnosti. Uvedená zmluvná podmienka zakladá nevyvážený právny vzťah medzi účastníkmi zmluvy, a to v neprospech spotrebiteľa. Neprijateľnosť obdobnej zmluvnej podmienky vyslovil aj Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 11Co/33/2017 zo dňa 12.09.2017.

10. Pokiaľ ide o zmluvné dojednanie o zmluvnej pokute, súd prvej inštancie dospel k záveru o neprijateľnosti uvedenej zmluvnej podmienky, keďže táto bola zahrnutá do textu zmluvy, ktorý bol predformulovaný právnym predchodcom žalovaného bez toho, aby žalobca mohol uvedené zmluvné dojednanie zo zmluvy vylúčiť. Uvedené zmluvné dojednanie považoval za neurčité a neprimerané, keďže nezohľadňovalo závažnosť porušenia zmluvnej povinnosti, teda rovnaká výška zmluvnej pokuty sa uplatňovala v prípade omeškania celej splátky úveru, ale aj v prípade jej čiastočného splnenia, napr. ak by bol spotrebiteľ v omeškaní s úhradou tej - ktorej splátky iba v minimálnej výške, napríklad 1 EUR. Zároveň veriteľ si okrem zmluvnej pokuty môže uplatňovať aj úrok z omeškania (8.3 zmluvy), a to aj v prípade, ak zmluvná pokuta dosiahne istinu úveru, teda nie je formulované tak, že platí len do doby, pokiaľ zmluvná pokuta dosiahne istinu úveru, ako to predpokladá ust. § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.

z.. Toto zmluvné dojednanie nespĺňa predpoklady individuálneho dojednanania zmluvnej pokuty a tak, ako bolo zapracované rozhodne spôsobovalo značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov zmluvného vzťahu na úkor žalobcu ako spotrebiteľa.

11. K zmluvnej podmienke obsiahnutej v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednaní článku 11, bodu 11.3 uviedol, že aj keď nebola individuálne dojednaná, podlieha testu neprijateľnosti, keďže nepredstavuje hlavný predmet plnenia a netýka sa ani primeranosti ceny. V tejto súvislosti uviedol, že vzhľadom na to, že sa zaznamenáva komunikácia oboch strán, t. j. účastníkov zmluvy, ktorú môže použiť tak žalovaný, ako aj žalobca v prípade reklamácie alebo súdneho sporu, potom táto zmluvná podmienka môže byť aj na prospech žalobcu, ak by mal dôkaznú povinnosť preukázať nejakú skutočnosť týkajúcu sa procesu dojednaní zmluvných podmienok, vybavovania reklamácie alebo podobne. Neprijateľnosť uvedeného zmluvného dojednaní vylučuje aj samotná zákonná úprava ochrany spotrebiteľov pri finančných službách poskytovaných prostredníctvom prostriedkov diaľkovej komunikácie upravenej zákonom č. 266/2005 Z. z.. Za prostriedky diaľkovej komunikácie sa v zmysle uvedeného zákona považuje elektronická pošta, fax, telefón, ponukový katalóg a podobne. Pokiaľ uvedený zákon umožňuje uzatvorenie spotrebiteľskej zmluvy o finančných službách prostriedkami diaľkovej komunikácie, potom nie je možné uvedené zmluvné dojednanie považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z uvedenej zmluvnej podmienky totižto ani nevyplýva, aby len dodávateľ bol oprávnený použiť záznamy ako dôkaz v spore. Z uvedeného dôvodu potom nie je možné dospieť k záveru, že táto zmluvná podmienka vytvára nevyvážený vzťah medzi veriteľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa. Na základe toho žalobu v uvedenej časti zamietol.

12. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Konštatoval, že žalobcovi, ktorý bol úspešný v cca 66 % sporu a neúspešný v cca 33 % z hodnoty sporu, bol priznaný nárok na pomernú časť náhrady trov konania v percentuálnom rozdiel úspechu a neúspechu v spore, teda v rozsahu 33 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté podľa § 260 ods. 2 CSP v lehote do 60 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

13. Proti výroku III. rozsudku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a proti výroku IV. o trovách konania podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadal rozsudok v ním napadnutej časti zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Odvolateľ argumentoval tým, že predmetná zmluvná podmienka má netransparentnú povahu z dôvodu jej nejasnosti a nezrozumiteľnosti. Aj keď výklad predmetnej zmluvnej podmienky, aký prijal súd prvej inštancie, nie je vylúčený, z textu zmluvy priamo nevyplýva. Predmetná zmluvná podmienka, a pritom ešte v užšom vymedzení, s uchovaním nahrávok po dobu 10 rokov, už bola za neprijateľnú určená rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/46/2022 z 27.10.2022. Pritom zmluvná podmienka, ktorá je predmetom súdnej veci, ani nie je, čo sa týka uchovávaní nahrávok, nijako časovo obmedzená.

15. K odôvodneniu napadnutého rozsudku uvedenému v bodoch 34. a 35. žalobca uviedol, že principiálne prichádza do úvahy nahrávanie hovorov spotrebiteľa s dodávateľom vo formulárovej zmluvnej podmienke (nedojednanej individuálne), ale s obsahom, ktorý by bol transparentný, jasný a zrozumiteľný, teda jednoznačný pri jej výklade. Z predmetnej zmluvnej podmienky totiž vôbec explicitne nevyplýva, že nahrávky môže použiť tak žalovaný, ako aj žalobca. Nevyplýva z nej ani to, že by mal spotrebiteľ právo na ich použitie, ak by mali svedčiť proti veriteľovi, ani povinnosť veriteľa umožniť spotrebiteľovi disponovať s nahrávkami. Znenie predmetnej zmluvnej podmienky jednoznačne zvýhodňuje žalovaného v prístupe k dôkazom. Veriteľ by mal do zmluvnej podmienky, podľa ktorej je oprávnený uskutočňovať nahrávky hovorov, uviesť všetky okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jej neskoršiu možnú realizáciu, vrátane podmienok ukončenia dispozície s ňou, aj s ohľadom na ochranu osobných údajov. Obsahom zaznamenaných hovorov totiž môžu byť aj rôzne citlivé osobné údaje, ktoré ani nemusia priamo súvisieť s úverom.

16. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že zmluvná podmienka nezakazuje spotrebiteľovi vyhotovovať si vlastné záznamy elektronickej komunikácie, rovnako neuvádza, že by v prípade, ak dôjde k reklamácií alebo sporu, bola táto komunikácia použitá len na prospech žalovaného. Takéto tvrdenie považuje žalovaný za vykonštruované a v rozpore so znením zmluvnej podmienky. V prípade, ak spotrebiteľ bude v rámci reklamácie alebo inom spore tvrdiť skutočnosti, ktoré nevie

preukázať, bude práve uvedený záznam možné použiť aj na jeho prospech. Napadnuté zmluvné dojednanie je okrem iného aj vyjadrením zákonnej požiadavky na riadne vybavenie reklamácií podľa zákona o ochrane spotrebiteľa. V prípade, ak by spotrebiteľ napríklad elektronicky nahlásil zmenu adresy a chybou zamestnanca žalovaného by nedošlo k úprave v internom systéme, bolo by práve záznam komunikácie možné použiť na prospech spotrebiteľa. V prípade, ak by záznam nebolo možné použiť, nakoľko žalovaný by ho nemohol uchovávať, dôkazná povinnosť o tom, že uvedené nahlásol, by nepochybne zaťažovala práve spotrebiteľa. Žalovaný by následne mohol bez predloženia náležitého dôkazu reklamáciu spotrebiteľa vybaviť jedine v jeho neprospech. Ak by žalovaný nemohol použiť zaznamenanú elektronickú komunikáciu, resp. by ju vôbec nezaznamenával, napíňal by predpoklady nekalosúťažného konania, nakoľko dôkazné bremeno by zaťažovalo spotrebiteľa. Občiansky zákonník v rámci demonštratívneho výpočtu neprijateľných zmluvných podmienok určuje ako neprijateľnú zmluvnú podmienku aj tú, ktorá „obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana“. Elektronická komunikácia medzi bankou a klientom je vyjadrením bankového tajomstva podľa § 91 ods. 1 zákona o bankách. Žalovaný tiež poukázal na § 93a ods. 3 zákona o bankách a ďalej uviedol, že v zmysle uvedených zákonných ustanovení je zrejme, že banka môže zaznamenávať a aj uchovávať všetky informácie a doklady o záležitostiach týkajúcich sa klienta banky, pričom je na to oprávnená aj bez súhlasu dotknutej osoby. Zaznamenávanie elektronickej komunikácie je vyjadrením účelu ochrany a domáhania sa práv banky alebo pobočky zahraničnej banky voči ich klientom, účelu zdokumentovania činnosti banky a pobočky zahraničnej banky, prípadne aj za účelom plnenia si úloh a povinností bánk a pobočiek zahraničných bánk podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov, pričom za takýto osobitný predpis je nepochybne potrebné považovať aj zákon o ochrane spotrebiteľa. Napadnutá zmluvná podmienka nespĺňa tiež základný predpoklad na určenie nepravidielnosti, a to zhoršenie postavenia spotrebiteľa. V prípade, ak by nedošlo k jej dojednaniu, banka by bola oprávnená elektronickú komunikáciu zaznamenávať.

17. Žalobca sa ďalej k vyjadreniu žalovaného nevyjadril.

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a násl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke odvolacieho súdu.

19. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s nesprávnym právnym posúdením a nesprávnosťou skutkových zistení a dospel k záveru, že vo vzťahu k výroku III. vyvstáva potreba zmeny, nakoľko nie je daný dôvod na jeho potvrdenie, ani na zrušenie.

20. Odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, avšak vo vzťahu k zmluvnej podmienke, ktorej určenie neprijateľnosti zamietol, nevyvodil zo zistených skutočností správny právny záver.

21. Súd prvej inštancie správne právne kvalifikoval zmluvný vzťah medzi žalobcom ako spotrebiteľom a právnym predchodcom žalovaného ako dodávateľom, keď Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX posúdil v zmysle právnych noriem upravujúcich ochranu spotrebiteľa.

22. Podľa § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

23. Podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

24. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

25. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

26. Odvolací súd je toho názoru, že právny základ pre určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania v článku 11 bodu 11.3, je daný § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka a spočíva v nevyváženosti práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a nepreukázaní jej individuálneho dojednania.

27. Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský súd môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C 237/02, Freiburger Kommunalbauten, cit.: „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované nato, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“).

28. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany hrubú nerovnováhu. Znak neprijateľnej zmluvnej podmienky naplnia nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. Za neprijateľnú sa považuje aj zmluvná podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch). Neprijateľnú zmluvnú podmienku súd nemodifikuje. Nič by neodradzovalo nečestného dodávateľa od pokračovania v používaní neprijateľnej zmluvnej podmienky, keďže by súd zmenou zmluvnej podmienky vlastne udržiaval nečestnú obchodnú prax (porovnaj rozsudok Súdného dvora vo veci C-618/10 a rozhodnutie Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.11.2012 sp. zn. 18Co 109/2011).

29. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je zakázané, aby spotrebiteľské zmluvy obsahovali ustanovenia, ktoré môžu spôsobiť „značnú nerovnováhu“ v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa. Pre tieto zmluvné klauzuly zákon používa výraz „neprijateľná podmienka“ a sú exemplifikatívne uvedené v § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Základnou charakteristikou neprijateľných podmienok je, že spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. To znamená, že dodávateľovi priznávajú silnejšie právne postavenie ako spotrebiteľovi. Nekalosť zmluvných dojednaní je v takomto prípade potrebné posúdiť s ohľadom na povahu plnenia (tovaru alebo služieb) zo zmluvy, na všetky okolnosti v dobe uzavretia zmluvy a všetky ostatné podmienky spotrebiteľskej zmluvy alebo iné zmluvy, od ktorých je spotrebiteľská zmluva závislá.

30. Na rozdiel od súdu prvej inštancie je odvolací súd toho názoru, že zmluvná podmienka v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa XX.XX.XXXX, uvedená v časti Ostatné zmluvné podmienky a dojednania v článku 11 bodu 11.3, je koncipovaná neurčito aj v kontexte toho, čo je elektronickým médiom. Je rozhodujúce, akým spôsobom bude zaznamenávaná komunikácia medzi klientom a spoločnosťou. Pojem elektronické médium je široký a zahŕňa viacero možností zaznamenávania komunikácie, a to buď písomne (napr. prostredníctvom elektronickej pošty, faxom), alebo telefonicky a podobne. Krajne možno pripustiť, že v prípade písomnej komunikácie (napr. elektronickej pošty, faxu) by mali klient aj spoločnosť v rámci dokazovania rovnaké postavenie vo vzťahu k dojednaniu zmluvných podmienok (samozrejme určito a individuálne dojednaných), ale aj vo vzťahu k vybavovaniu reklamácií, uplatňovaniu nárokov a podobne. Avšak v prípade iných bežných elektronických médií by podľa odvolacieho súdu bola táto podmienka jednoznačne len v prospech

žalovaného, keďže z podmienky tak, ako je formulovaná, nevyplýva, že je povinnosťou veriteľa zaznamenanú komunikáciu vydať spotrebiteľovi, ak by táto mala svedčať v jeho prospech, teda v neprospech žalovaného ako veriteľa. Ak by chcel žalobca uniesť v prípadnom spore dôkazné bremeno, musí mu veriteľ túto komunikáciu predložiť, čo však predmetné ustanovenie zmluvnej podmienky veriteľovi neukladá, a teda dlžníkovi nezabezpečuje.

31. K dôvodom súdu prvej inštancie o tom, že samotný zákon č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku a o zmene a doplnení niektorých zákonov neprijateľnosť predmetného zmluvného dojednanía vylučuje, odvolací súd uvádza, že citovaný zákon v § 2 písm. e) príkladmo uvádza, čo možno považovať za prostriedok diaľkovej komunikácie, avšak uvedené nesvedčí v prospech záveru, že dotknutá zmluvná podmienka preto nemôže byť neprijateľnou. Zmluvnú podmienku možno dojednať uvedeným spôsobom, ale podstatná v naznačených súvislostiach je aj materiálna a obsahová stránka zmluvnej podmienky, ktorá musí byť dostatočne určitá, aby z nej bolo možné bezpochýb vyvodiť práva a povinnosti. V neposlednom rade musí byť individuálne dojednaná. Z danej zmluvnej podmienky, a tu je potrebné prisvedčiť argumentácii žalobcu, nie sú zjavné všetky okolnosti, ktoré by mohli mať vplyv na jej neskoršiu možnú realizáciu vrátane podmienok ukončenia dispozície s ňou, aj s ohľadom na ochranu osobných údajov.

32. V prípade neprijateľnej zmluvnej podmienky je potrebné vykonať kumulatívnu analýzu značnej nerovnováhy v neprospech spotrebiteľa, ktorej predmetom je zameranie na účinok privedený zmluvnou podmienkou. Z toho plynie, že značná nerovnováha bude v podstate generálne prezimovaná, pokiaľ sa nepreukáže opak spočívajúci v založení nižšej úrovne, resp. miery nerovnováhy. Vychádzajúc z generálnej prezumpcie odvolací súd zastáva názor, že pokiaľ žalovaný nepreukázal opak spočívajúci v založení nižšej úrovne, resp. miery nerovnováhy, tak zmluvná podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Značnú nerovnováhu je potrebné identifikovať najmä v dispozícií dodávateľa, a to bez časového obmedzenia, disponovať s biometrickými údajmi o spotrebiteľovi, ktoré v kontexte GDPR indikujú významne chránenú oblasť biometrie spotrebiteľa. Navyiac ak nebol preukázaný individuálny súhlas a zrozumiteľné poučenie spotrebiteľa o použití jeho biometrických údajov.

33. Pokiaľ ide o argumentáciu žalovaného, v rámci ktorej poukázal na § 91 ods. 1 a § 93a ods. 3 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, odvolací súd uvádza, že predmetom súdnej kontroly sú zmluvné dojednania medzi stranami obsiahnuté v zmluve zo dňa XX.XX.XXXX, keď zmluvu so žalobcom uzatváral právny predchodca žalovaného, t. j. Consumer Finance Holding, a.s. Išlo akciovú spoločnosť, ktorej predmetom podnikania, čo vyplýva z verejne dostupného obchodného registra, bolo od 25.02.2005 do 31.12.2017 o. i. poskytovanie úverov z vlastných peňažných zdrojov nebankovým spôsobom. Právny predchodca žalovaného nebol v zmysle § 2 ods. 1 zákona o bankách bankou, a preto aj aplikácia citovaného zákona je na daný prípad irelevantná.

34. Žalovaný tiež tvrdil, že uvedenú zmluvnú podmienku nemožno vyhlásiť za neprijateľnú, nakoľko, inými slovami, nespĺňa predpoklady podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti tvrdil, že ak by nemohol použiť zaznamenanú elektronickú komunikáciu, resp. by ju vôbec nezaznamenával, naplnil by predpoklady nekalosúťažného konania, keďže dôkazné bremeno by zaťažovalo spotrebiteľa. Na tomto mieste odvolací súd zdôrazňuje, že zaznamenávanie a použitie zaznamenávanej komunikácie nie je zo zákona vylúčené. Musí však podliehať istej kvalite, o ktorej sa už odvolací súd zmienil v tomto rozsudku (body 31. až 33. odôvodnenia). Okrem toho uvedené zmluvné dojednanie jednoznačne zvyhodňuje dodávateľa oproti spotrebiteľovi čo do získania, dispozície a využitia zaznamenávanej komunikácie, zatiaľ čo na druhej strane sú garancie pre spotrebiteľa nejasné.

35. Na základe toho odvolací súd postupom podľa § 388 CSP zmenil výrok III. napadnutého rozsudku v spojení s opravným uznesením tak, že určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky tak, ako to vyplýva z výroku I. tohto rozsudku.

36. O trovách prvoinštančného a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a v celom rozsahu úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešnému žalovanému náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).